

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum III. Constitutis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

nibus; sed neque dici possit, præbendarum collationem ob conferendi negligentiam ad Capitulum fuisse devolutam, cum nemo prælatus tunc fuerit, qui eas de jure, vel de facto conferre possit.

SUMMARIUM.

1. Confirmatio in forma communi non facit actum, de jure nullum, valere.
2. In collationibus liberis beneficiorum non succedit, vacante Sede, Capitulum.
3. Possunt tamen beneficia talia tum vacantia a Capitulo ad tempus commendari.
4. Devolutio tamen locum non habet, si non fuerit facta collatio debito tempore, vacante Sede.

1 Notandum primum. Si actus alicujus communitatis v. g. decretum Capituli de jure non subsistat, confirmatio Papæ in formâ communi non dat ei valorem, prout dixi latius in *tit. de confirmatione utili*.

2 Notandum secundò. Capitulum non succedit Episcopo in collationibus beneficiorum; id verò intelligi debet de collationibus liberis, non item de ijs provisionibus, quæ fiunt per confirmationem electi, vel institutionem præsentati. Ratio discriminis est, quia libera collatio inter meras gratias, ac donationes numeratur *c. ult. de officio Vicarij in 6.* eademque ratione præsentatio alicujus ad beneficia *argum. c. ult. de concessione præbende*. At verò confirmatio, & institutio ex necessitate, atque justitiæ debito fiunt, si electus, aut præsentatus idoneus reperiatur, & ideo talia vacante Sede expedire ad Capitulum spectat *c. cum olim 14. de majoritate*.

De eo autem dubitatur, num Capitulum, vacante Sede, conferre possit beneficia jure devoluta propter negligentiam, aut delictum inferioris collatoris. Affirmat Ioann. And. in *c. quamquam n. 2. de electione in 6.* Abbas hic n. 3. sed contrarium rectius tenuit Abbas sibi contrarius in *c. cum olim n. 2. de majoritate*, & tradidi in

tit. q. 102., & confirmatur *ex hoc c.* quando dicitur, quod Capitulum, Sede vacante, conferre non possit beneficia, nisi in casibus jure concessis; itaque versamur in materia prohibitoria, ut, si concessum aliquid non reperiatur, prohibitum intelligatur, sicuti Gl. hic monet *v. cum nusquam ex c. 3. de translatione Episcopi*.

Porro tamen si beneficia vacantia, quorum libera collatio ad Episcopum spectat, Capitulum, dum sedes vacat, conferre non possit, commendare tamen ea debet, seu administratorem interim statuere, quia id ad necessariam jurisdictionem, & Ecclesiæ gubernationem pertinet, sicut docet Abbas hic n. 4. generalem regulam tradens; quicunque Sedis, aut beneficii vacantis custodiam habet, is administratorem ponere potest; quod arbitrator accipiendum etiam esse de potestate sæculari, ut si jus guardiæ, aut custodiæ ad ipsum pertineat, videl. ad Regem, aut Principem, tanquam advocatum, juxta *c. generali. 13. de electione in 6. Gl. in Clement. unica v. jurisdictio. de majoritate*. quod possit administratorem in temporalibus ponere.

Notandum tertio. Vacante prælatura non currit tempus definitum pro beneficiorum collatione, neque locus est devolutioni propter negligentiam; si enim nullus Prælatus sit, nulla ejus negligentia esse potest, ait Gl. *finalis hic*. Eademque ratione, dum Ecclesia vacat, non currit contra eam præscriptio, cum legitimo actore, & defensore careat *c. de quarta 4. junctâ Gl. v. carmisset de præscriptionibus*.

CAPITULUM III.
Constitutis.

PARAPHRASIS.

Controversia erat inter Episcopum Burginensem & Ecclesiam S. Mariæ de Castro forti; nam procurator Ecclesiæ petebat ab Episcopo restitutionem libertatis eligendi prælatum, & terrarum, ac rerum quarundam, quibus Ecclesiam spoliatam esse

esse dicebat; in hac causa coram iudicibus delegatis post litem contestatam, factæ sunt positiones, & concessiones, atque testium receptiones; atque causa ita instructa ad Innoc. III. remissa fuit, tunc procuratoribus utriusque partis coram eodem Pontifice constitutis, postquam diu ligatum esset, interlocutione pronuntiavit Pontifex, quia testium depositiones, vacante Sede Burginensi, atque legitimo defensore destituta factæ fuerunt, ideo reprobandas esse.

SUMMARIUM.

1. Interdicto possessorio agi potest etiam in rebus incorporalibus.
2. Vacante Sede de bonis, seu juribus Episcopatus nec inchoari, nec continuari iudicium potest ordinariè.

Notandum primò. In rebus incorporalibus, seu juribus, v. g. electionis, agi potest interdicto possessorio possessionis recuperandæ, aut retinendæ, videl. ut liberè & quietè Prælatus eligere liceat, sicuti priùs licebat. Ita sumitur ex hoc c. & consentit c. 3. de causa possessionis.

2 Notandum secundò. Vacante Sede, sive mortuo prælato non tantùm iudicium, seu agendo, seu defendendo de bonis, ac juribus Episcopatus inchoari non potest, sed neque inchoatum continuari, & ideo testium receptio v. g. quæ sede vacante fit, pro irrita habetur. Id tamen limitant Hostiensis & Joann. And. hic, nisi sint tenes, aut valetudinarij, ut propter moræ periculum eorum testimonia recipienda sint, argu. c. ult. post principium, ut lite non contestata &c.

Coroll. Hæc causa est, cur mortuo Prælato procurator ad litem iudicariam constitutus revocatus esse censetur, tametsi lis ante mortem contestata fuerit juxta Clement. ult. de procuratoribus. Ubi id Gl. notavit v. revocari. Joann. And. hic n. 2. Verùm est. Gl. post Innoc. in c. 1. n. 4. hos

tit. existimat, quòd mortuo Prælato Conventus per syndicum agere possit, non tantùm de juribus proprijs Conventui (qua de re dubium esse non debet, & colligitur ex c. 3. de causa possessionis & proprietatis) sed etiam de juribus Capitulo & Prælato communibus; quod si verum esset, procuratoris potestas in hoc casu revocata non censeretur. Hanc ipsam constitutionem in utramque partem examinavit Zabbar. in tit. Clement. ult. q. 7. Abbas autem hic n. 3. absolute negat, quòd Capitulum etiam circa jura communia in iudicio agere possit per syndicum vacante Prælaturâ, consequenter etiam dicendum, mortuo Prælato revocari procuratoris mandatum. Et hæc sententia magis placet, cum enim ad Prælatum administratio, & jus agendi in iudicio, etiam jura communia Ecclesiæ magis, quam ad Capitulum, seu Conventum pertineat, atque sine Prælato Capitulum agere non potest, prout constat ex ijs, quæ dixi in c. eadem 21. de rescriptis; quare si Ecclesia diu vacet, ut agere, vel defendere se in iudicio necessarium videatur, curator, seu defensor constitui debet, secundùm Innoc. in c. 1. n. 5. hoc tit. argum. L. 1. §. 3. c. de curatore vniuersitatis statuendo; si autem sit Ecclesia Collegiata inferior, tunc Capitulum seu Collegium unâ cum Episcopo, immediati Prælati vicem subeunte, in iudicio agere, aut defendere Ecclesiam poterit, saltem si necessitas sit, aut vacatio diu duret, alioquin expectandum, donec Prælatus constituantur secundùm Abb. hic n. 5. argum. c. n. pro defectu 41. de electione. Adde, similiter propter necessitatem contractum in iudicio posse, Ecclesiâ vacante adhiberi auctoritate Superioris, vel curatore Ecclesiæ constituto, prout videre est apud Joann. Francisc. Paninum de potestate Capituli q. 8. p. 2.

